

## Wstęp

### **Część pierwsza. Przyroda w literaturze i życiu dziecka**

#### **I. Przyroda jako tło i element oraz przedmiot zainteresowań dziecka**

1. Rodzaje związków człowieka z przyrodą
2. Pytania o sprawy istotne: o Ziemię, środowisko, żywy świat i obszary przyrody
3. Poznać, pokochać, chronić (jakie to banalne?)
4. Edukacja jako poszukiwanie
5. Ciekawość świata i zainteresowanie jako stymulatory rozwoju, czyli siedem razy naj...

#### **II. Przyroda w tekstach poetyckich, czyli Beniaminek i Kopciuszek**

1. Bogactwo wierszy o świecie przyrody
2. Ogrody słowem malowane
3. Dziecko jako obserwator, konsument i przyjaciel świata przyrody
4. Przygody z poezją w szkole
5. Nauczycielu! Nie „przerabiaj” wierszy!

#### **III. Świat przyrody w dziecięcym poetyzowaniu, czyli wiersze naszych dzieci**

1. Z tęsknoty i miłości rodzą się wiersze
2. Osobliwa antologia, czyli „Wiersze naszych dzieci”
3. Świat przyrody słowem dziecka malowany
4. Muzyczność dziecięcych opisów przyrody; metafora jako ruch znaczeń
5. Od zachwyty i milczenia – do poznania i mówienia

#### **IV. Uczenie się – nauczanie kompleksowe, czyli o działaniach uczniów i nauczyciela w realizacji kompleksu... np. Nasza podróż do Ekolandii**

1. Swoboda współdziałania – zamiast przepisu na placek
2. Uczenie się, nauczanie kompleksowe – jego istota i struktura
3. Zadania poznawcze a tematyka zajęć kompleksu
4. Bycie razem jako potrzeba i ... urok szkolnej pracy w toku uczenia się kompleksowego
5. Jaki jesteś Nauczycielu?

#### **V. Bierzymy udział w dramie: „Sad żyje, tańczy i śpiewa”**

Scena I – Rozmowa jabłoni i...

Scena II – Ptasie radio...

Scena III – Jak wesele to wesele...

Przypisy

Streszczenie części pierwszej

„Przyroda w literaturze i życiu dziecka” Bronisławy Dymary

Nature and education – Part first by Bronisława Dymara – Summary

Blok samokształceniowy do pierwszej części książki

Wariant I – bez odpowiedzi

Blok samokształceniowy do pierwszej części książki

Wariant II – z odpowiedziami

### **Część druga. Dziecko. Przyroda. Wartości**

#### **I. Myślenie ekologiczne drogą do mądrości życia**

1. Człowiek poszukujący...
2. Ekologia powrotem do DOMU rodzinnego
3. Od myślenia i wiedzy ekologicznej, do mądrości życia
4. Życie ekologicznie
5. Powiedzenia o przyrodzie i człowieku warte zapamiętania

#### **II. Ekologia – alarm dla moralnej postawy człowieka**

1. niektórych kryzysach ekologicznych i zagrożeniach
2. Wartości, źródłem i inspiracją do ochrony środowiska
3. Świadomość ekologiczna człowieka jako szansa ratowania przyszłości

4. Od bierności do etyki ekologicznej
5. Kilka rad o tym jak przyjaźnić się z przyrodą

### III. Koncepcje proekologiczne wychowania

1. Biblijne korzenie ekologii
2. Pojęcie synergii a wychowanie proekologiczne
3. Główne idee w koncepcji ekologicznej Henryka Skolimowskiego
4. Niepełnosprawni – pełnosprawnym – idea Fundacji „EFFETA- ARKA”
5. Ekologiczny rachunek sumienia

### IV. Założenia i etapy edukacji ekologicznej

1. Kontekst procesu nauczania i uczenia się
2. Doświadczenie
3. Refleksja
4. Działanie
5. Jak być mistrzem – przyjacielem dziecka?

### V. Rozwijanie związków ze światem przyrody w toku spotkań i dialogów – projekty i scenariusze edukacyjne

1. Spotkanie i dialog w pedagogii personalistycznej na tle edukacji ekologicznej
2. Dziecko, przyroda, wychowanie – scenariusze spotkań
3. W królestwie ptaków – refleksje na tle scenariuszy i dialogów edukacyjnych
4. Żywe powiązanie – kształtowanie wrażliwości na otaczające nas środowisko
5. Dialog, montaż poetycki, krzyżówka – jako metody wykorzystane

Streszczenie części drugiej „Dziecko. Przyroda. Wartości.” Stanisława Czesława Michałowskiego

Children. Nature. Values – Part second by Stanisław Czesława Michałowski – Summary

Blok samokształceniowy do drugiej części książki

Wariant I – bez odpowiedzi

Blok samokształceniowy do drugiej części książki

Wariant II – z odpowiedziami

## **Część trzecia. Przyroda i edukacja**

### I. Przyroda w treściach programów szkolnych, a edukacja ekologiczna

1. Tradycyjne i innowacyjne rozumienie edukacji
2. Dynamika „Zielonego manifestu” Ryszarda Łukasiewicza, a statyczność sformułowań programowych
3. Przegląd treści programowych
4. Miejsce dziecka w edukacji ekologicznej
5. O potrzebie dobrego programu...

### II. O trzech nurtach wiedzy, czyli o tym jak uczyć inaczej

1. Pomiędzy tradycją a innowacją
2. Nauczyciel i uczeń a wiedza przedmiotowa
3. Nauczyciel i uczeń a wiedza strategiczna
4. Nauczyciel i uczeń a wiedza o samym sobie
5. Związki dziecka ze światem przyrody – bogactwo miłości

### III. Naturamy jako nowa forma wprowadzania dziecka w świat przyrody

1. Kilka słów o Wrocławskiej Szkole Przyszłości
2. Magiczna siódemka – czyli o ofercie Wrocławskiej Szkole Przyszłości
3. Naturamowe źródła poznawania świata
4. Naturamowe refleksje
5. Sprawy najważniejsze – próba podsumowania

### IV. Na tropach praktyki w klasach młodszych

1. Dziecko jako wrażliwy obserwator świata przyrody
2. „Mniszek lekarski”, czyli o nowym programie edukacji ekologicznej najmłodszych
3. Dziecko w roli przewodnika po świecie przyrody

4. O sposobach przetwarzania zdobytej wiedzy
5. Propozycja programowa

V. Edukacja ekologiczna jako przygoda

1. Jak prowadzić edukację ekologiczną? – oto pytanie, na które odpowiemy w tym rozdziale
2. Struktura kompleksu
3. Opis działań ucznia i nauczyciela

Zamiast zakończenia, czyli czas na refleksję

Przypisy

Streszczenie części trzeciej „Przyroda i edukacja” Lidii Wollman-Mazurkiewicz

Nature and education – Part three by Lidia Wollman-Mazurkiewicz – Summary

Blok samokształceniowy do trzeciej części książki

Wariant I – bez odpowiedzi

Blok samokształceniowy do trzeciej części książki

Wariant II – z odpowiedziami

Aneksy

**Cześć czwarta. Antologia wierszy i piosenek**

- I. Wiersze o pogodzie i porach roku
- II. Wiersze o świecie roślin
- III. Wiersze o świecie zwierząt
- IV. Różne wiersze o świecie przyrody
- V. Piosenki o przy